

Kommissorium: Regionalpolitisk forum om arealer til den grønne omstilling

Region Midtjylland inviterer kommuner, borgere, vidensinstitutioner, virksomheder og organisationer til samarbejde om at udvikle konkrete løsninger og initiativer, der kan svare på nogle af de store spørgsmål og udfordringer, som Midtjylland står over for. En af udfordringerne er at finde tilstrækkelige arealer til den grønne omstilling. Løsninger og initiativer fra regionalpolitisk forum om arealer til grøn omstilling vil indgå i regionens regionale udviklingsstrategi.

Udfordringen

Klimaforandringer, ressourcemangel og overforbrug har skabt akut behov for at sætte fart på den grønne omstilling af samfundet.

Den globale udvikling de seneste år - fx krigen i Ukraine - har yderligere understreget vigtigheden af energiuafhængighed. Men hvis de høje ambitioner om grøn omstilling af energiproduktionen skal indfries, kræver det plads. Til solceller, landvindmøller og anden bæredygtig energiproduktion. Samtidig er der en række andre ønsker til anvendelsen af arealerne, så plads er en mangelvare i Danmark - og ikke mindst i det midtjyske.

Danmark dækker i dag kun 55 procent af sit eget energiforbrug og er derfor afhængig af energiproduktion i andre lande. En gennemgang af otte midtjyske kommuners DK2020 klimahandlingsplaner viser et meget stort behov for arealer til sol- og vindenergi. Det forventes, at alene solceller vil optage ca. en procent af Danmarks areal i 2035. Dertil kommer ønsker om andre formål som råstofgravning, rent grundvand, skovrejsning, landbrug, ny infrastruktur til transport, lagring af CO₂ og produktion af nye brændsler som f.eks. Power-to-X. Klimaforandring kalder på klimatilpasning, biodiversiteten skal øges, der skal bygges boliger, udvikles byer og produceres fødevarer. Og også den menneskelige trivsel skal tænkes ind i arealanvendelsen.

Samtidig er "Ikke i min baghave"-tankegangen et velkendt fænomen - både for vindmøller, men også solceller og biogasanlæg. Det er nødvendigt bl.a. at samarbejde med de aktuelt 34.000 medlemmer i foreninger, der arbejder for at mindske nabogener ved store vindmøller, og de foreninger mod vindmøller, der er i alle midtjyske kommuner.

Hvis alle ønsker skal indfries, er der behov for 140 procent af Danmarks areal. Den store udfordring er derfor, hvordan de midtjyske arealer anvendes mere effektivt, samtidig med, at den nødvendige grønne energiproduktion sikres, men uden at gøre skade på natur, miljø og menneskers trivsel.

Lige nu er der økonomisk momentum og kraft i etablering af vedvarende energi. I dette regionalpolitiske forum skal vi sammen undersøge, hvordan vi udnytter den kraft til også at nå andre mål og ønsker til brug af vores arealer, samtidig med at vi sikrer naboers opbakning til projekterne.

Det kræver samarbejde at løse så sammensatte problemstillinger. Derfor nedsættes regionalpolitisk forum om arealer til den grønne omstilling, som skal arbejde med at finde løsninger på følgende spørgsmål:

1. Hvordan kan vi sammen sikre arealer til øget produktion af grøn energi i Midtjylland og tilgodese alle de andre formål?
2. Hvordan sikrer vi sammen at øget produktion og anlæg af vedvarende energi skaber værdi for de lokalområder, der lægger arealer til?
3. Hvordan sikrer vi den bedste energiinfrastruktur i Midtjylland i sammenhæng med andre behov?

Det regionalpolitiske forum om arealer til den grønne omstilling afgiver en række anbefalinger, som medlemmerne derefter søger implementeret i fællesskab eller hver for sig gennem deres respektive organisationer. Vi vil også afsøge muligheden for et fortsat samarbejde, da usikkerheden og kompleksiteten i klimaudfordringerne samt de mange mulige løsninger gør det umuligt for én aktør at løse dem.

2

Arbejdsform

Regionalpolitisk forum om arealer til den grønne omstilling arbejder i 1. halvår 2024.

Udfordringen er kompleks og kræver at mulige løsninger udforskes fra forskellige perspektiver, inden anbefalinger til løsninger og initiativer foreligger. Der arbejdes i tre møder:

1. Første møde fokuserer på, hvad vi ved om problemets omfang (data og analyser) og muligheder, samt hvilke spørgsmål, der giver mest mening at arbejde videre med.
2. Andet møde fokuserer på mulige svar på de definerede spørgsmål. Her inviteres eventuelt relevante videnspersoner til at deltage i drøftelsen med regionalpolitisk forum.
3. Tredje møde fokuserer på anbefalinger til handlingsanvisende løsninger og initiativer.

Der kan til møderne inviteres andre relevante aktører, som skal bidrage med nye vinkler. Når det regionalpolitiske forum har afgivet anbefalinger til løsninger og initiativer, beslutter regionsrådet, hvilke løsninger og initiativer Region Midtjylland skal realisere.

Anbefalingerne fra regionalpolitisk forum om arealer til den grønne omstilling vil ligeledes indgå i den regionale udviklingsstrategi, der sendes i høring i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse og i offentlig høring.

Det regionalpolitiske forum sekretariatsbetjenes af regionens administration under ledelse af udviklingsdirektøren.

Deltagere

Regionalpolitisk forum om arealer til den grønne omstilling er sammensat af repræsentanter fra kommuner, stat, vidensinstitutioner, erhvervsliv, civilsamfund, organisationer og region.

Deltagerne repræsenterer mange forskellige interesser og facetter med henblik på at få en mangfoldig dialog og diskussion. Listen af deltagere er ikke endelig, idet regionens samarbejdspartnere inviteres til at være med til at pege på flere relevante aktører, når kommissoriet foreligger.

Der vil blive inviteret deltagere fra følgende aktørkreds:

1. Byrådsmedlem (udpeges af KKR Midtjylland)
2. Byrådsmedlem (udpeges af KKR Midtjylland)
3. Kommunale planlæggere (f.eks. fra Ringkøbing Skjern, Norddjurs, Holstebro, Herning)
4. Civilsamfundet (f.eks. repræsentanter fra de kommunale lokalråd og lokale energifællesskaber)
5. Ungeklimarådet
6. SAMFUNDSFORMERNE
7. Midtjyske landbrug
8. Pensionselskaber
9. Landdistrikternes Fællesråd
10. SEGES Innovation
11. Velas landbrugsrådgivning
12. Fremtidens Bæredygtige Landskaber
13. Friland
14. Økologisk Landsforening
15. Landbrug & Fødevarer
16. Danmarks Naturfredningsforening
17. Danske Naturparker - Friluftsrådet
18. Green Power Denmark
19. BioCirc
20. Eurowind Energy
21. Better Energy
22. Teknologirådet
23. Concito
24. Aarhus Universitet Foulum
25. Aarhus Universitet
26. Ålborg Universitet
27. Landbrugsstyrelsen
28. Naturstyrelsen
29. Energistyrelsen
30. Antropolog Simon Lex
31. Filosof Jeannette Søgaard
32. Regionsrådsmedlem (udpeges af regionsrådet)
33. Regionsrådsmedlem (udpeges af regionsrådet)
34. Regionsrådsmedlem (udpeges af regionsrådet)